UN ALTRE MÓN I UNA ALTRA VIDA
ENCARA SÓN POSSIBLES

PROPOSTES 2026

PER A UNA TRANSICIÓ ECONÒMICA I ECO-SOCIAL QUE POSI AL CENTRE LA VIDA I LA PERSONA

% attac
mallorca
justícia econòmica global

A Salvador Martínez

Com a president d'Attac, va impulsar els cicles anuals d'activitats (curs-taller) dels darrers anys, i molt especialment el del curs 2022-2023, que va donar lloc a la primera versió d'aquestes propostes.

Propostes per una
TRANSICIÓ ECONÒMICA I ECOSOCIAL
que posi al centre la vida i la persona

Introducció: Per què necessitam un canvi de model?

Vivim en un món dominat per un model econòmic que **identifica el progrés amb el creixement continu de la producció i del consum**. Aquest model, impulsat per un capitalisme globalitzat que posa els beneficis econòmics per davant de les necessitats humanes i dels límits ecològics, està provocant una crisi ambiental i social cada vegada més greu.

L'explotació creixent dels recursos naturals, el consum massiu de combustibles fòssils, la contaminació de la terra i de la mar, la destrucció dels ecosistemes i l'escalfament global amenacen les condicions que fan possible la vida. No podem continuar augmentant indefinidament el consum de materials i energia en un planeta amb recursos limitats. La **necessitat de reduir aquest consum** no és una qüestió ideològica, sinó una exigència ecològica.

Al mateix temps, el creixement econòmic no ha garantit una distribució justa de la riquesa ni una millora general de les condicions de vida. La concentració del poder econòmic, l'especulació financera, la precarietat laboral i la mercantilització de serveis essencials com l'habitatge, la sanitat o l'educació han incrementat les desigualtats i han debilitat la capacitat de les institucions públiques per defensar el bé comú.

Durant dècades, el consumisme s'ha convertit en una manera d'entendre el progrés i el benestar. Hem après a identificar viure millor amb tenir més, consumir més i substituir contínuament allò que ja tenim. La publicitat, les polítiques econòmiques i una bona part de la cultura dominant reforcen aquesta identificació. Però **una societat no és més pròspera simplement perquè augmenti el seu PIB**, sinó perquè garanteix una vida digna, saludable i satisfactòria a totes les persones.

Necessitam una transició cap a una economia que consumeixi menys recursos, generi menys residus i respecti els límits del planeta. Això implica abandonar l'objectiu del creixement material il·limitat, reduir progressivament el consum energètic i transformar els sistemes de producció, distribució i consum.

Aquesta transformació no ha de significar una pèrdua general de benestar. Al contrari, ha de permetre construir una societat més justa, amb una millor distribució de la riquesa i del treball, més temps per a les relacions personals, la cultura i les cures, uns serveis públics forts i una vida comunitària més rica. Però també hem d'assumir que comportarà canvis profunds en

els nostres hàbits i la renúncia a determinades formes de consum, especialment les més excessives i perjudicials.

La transició ha de ser socialment justa. No es poden exigir els mateixos esforços a les persones que tenen dificultats per cobrir les necessitats bàsiques que a aquelles que concentren la riquesa i consumeixen molts més recursos. **Cal garantir els drets socials, combatre les desigualtats, superar les discriminacions i les violències patriarcals**, i assegurar que ningú no quedi enrere.

També necessitam recuperar el control democràtic sobre les decisions econòmiques, **defensar els serveis públics davant la privatització i l'especulació**, fomentar la participació ciutadana i protegir les relacions humanes davant una digitalització que massa sovint genera exclusió, dependència i noves formes de control. La investigació, l'educació i el coneixement han d'estar al servei de les persones i no subordinats exclusivament als interessos empresarials.

Aquesta transformació **exigeix també una cultura de pau, de cooperació** entre els pobles i de respecte als drets humans. Les guerres, el militarisme i la competència pel control dels recursos agreugen les crisis socials i ecològiques i desvien recursos que haurien de destinar-se a garantir una vida digna.

A les Illes Balears, i especialment a Mallorca, la necessitat del canvi és evident. La **dependència excessiva del turisme**, la pressió urbanística, l'especulació immobiliària, el deteriorament dels recursos hídrics i del territori, l'encariment de l'habitatge i la precarietat laboral mostren els límits del model actual. **Necessitam diversificar l'economia**, recuperar activitats productives de proximitat, protegir el territori i orientar el treball cap a les necessitats reals de la població.

No es tracta simplement de consumir menys, sinó d'aprendre a viure millor d'una altra manera. Hem de recuperar el valor del temps, de la proximitat, de la solidaritat, de la cultura, de les relacions personals i de la participació en la vida col·lectiva.

Aquesta transició no serà possible només amb decisions individuals. Necessita polítiques públiques valentes, una transformació de les estructures econòmiques i una ciutadania informada, organitzada i compromesa. Les institucions de les Illes Balears han d'assumir les seves responsabilitats i impulsar també els canvis legislatius estatals, europeus i internacionals que siguin necessaris.

El nostre objectiu és construir una societat que posi la vida i les persones al centre, que garanteixi el benestar de tothom i que sigui capaç de viure dins els límits ecològics del planeta.

Propostes per una transició econòmica i ecosocial

PROPOSAM al Govern i a les institucions polítiques de la nostra Comunitat, als partits polítics, sindicats i organitzacions cíviques, que incorporin en els seus programes i agendes de treball per aquests pròxims anys les següents orientacions, prioritats de govern i mesures concretes, per a una transició econòmica, social i ecològica que posi al centre la vida i la persona:

1. Preparar la societat per a la transició

1. **Impulsar un gran debat públic sobre els límits del creixement**, el consumisme i la necessitat d'una transició ecosocial, amb participació de les institucions, els centres educatius, els sindicats, les organitzacions socials i la ciutadania.
2. **Incorporar l'educació ecosocial a tots els nivells educatius**, fomentant el coneixement dels límits ecològics, l'esperit crític, la cooperació i formes de vida menys dependents del consum material.
3. **Promoure assemblees ciutadanes i espais de democràcia participativa**, amb capacitat real d'incidir en les decisions públiques i en la planificació de la transició ecològica i social.
4. **Recuperar els barris i els pobles com a espais de vida comunitària**, potenciant els casals, les activitats culturals, les xarxes de suport mutu i les iniciatives de cooperació i consum compartit.
5. **Promoure una cultura de consum responsable**, limitant la publicitat que fomenta el consumisme, especialment la dirigida als infants, i impulsant la reparació, la reutilització i l'intercanvi de productes.

2. Reduir la pressió sobre els recursos naturals

6. **Establir objectius progressius de reducció del consum d'energia i materials**, amb indicadors públics, terminis de compliment i criteris de justícia social.
7. **Accelerar la reducció del consum de combustibles fòssils**, prioritzant l'estalvi energètic, l'eficiència i les energies renovables, amb generació descentralitzada, autoconsum i una empresa pública d'energia.
8. **Limitar el creixement turístic i urbanístic**, reduint progressivament la pressió sobre el territori, els recursos naturals i les infraestructures, d'acord amb la capacitat de càrrega de les Illes.
9. **Transformar la mobilitat**, prioritzant el transport públic, els desplaçaments a peu i en bicicleta i la reducció progressiva de la dependència del vehicle privat.

10. **Protegir l'aigua com a bé públic essencial**, recuperant-ne la gestió pública, evitant la contaminació dels aqüífers i establint mesures d'estalvi i consum responsable.
11. **Reduir els residus des de l'origen**, promovent productes duradors i reparables, sistemes de reutilització i una indústria local de reparació i reciclatge.
12. **Prioritzar la rehabilitació dels edificis existents** davant la construcció de nova planta, millorant-ne l'habitabilitat i l'eficiència energètica sense incrementar innecessàriament l'ocupació del territori.

3. Construir una economia al servei de les persones

13. **Diversificar l'economia de les Illes**, reduint la dependència del turisme i impulsant activitats productives de proximitat que responguin a les necessitats reals de la població.
14. **Recuperar el sector primari i avançar cap a la sobirania alimentària**, promovent l'agricultura i la ramaderia agroecològiques, la gestió forestal sostenible i els circuits curts de distribució.
15. **Fomentar l'economia social i solidària**, les cooperatives i les empreses orientades al bé comú, especialment mitjançant la contractació pública.
16. **Crear una banca pública** que financi la transició ecosocial, els serveis essencials i les activitats econòmiques socialment necessàries.
17. **Repartir el treball i reduir progressivament la jornada laboral**, avançant cap a les 30 hores setmanals, per afavorir l'ocupació, les cures, la formació i el temps lliure.
18. **Desenvolupar un programa de treball garantit**, amb ocupació pública en activitats socialment necessàries: atenció a les persones, rehabilitació, conservació del territori, cultura i serveis comunitaris.
19. **Establir una fiscalitat més justa i ecològica**, que gravi especialment els grans patrimonis, l'especulació i els consums més contaminants, protegint les necessitats bàsiques de la població.

4. Garantir els drets socials i una vida digna

20. **Defensar una sanitat pública, universal i de qualitat**, reforçant l'atenció primària, la salut comunitària, la salut mental i els serveis especialitzats, i revertint les privatitzacions.
21. **Garantir una educació pública, universal, inclusiva i de qualitat**, reforçant-ne els recursos, l'esperit crític i la igualtat d'oportunitats, i avançant cap a la superació dels concerts amb centres privats.
22. **Garantir el dret a l'habitatge**, ampliant el parc públic de lloguer social, regulant els preus en zones tensionades i fomentant les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús.

23. **Reforçar els serveis socials i l'atenció a la dependència**, especialment l'atenció domiciliària, les cures comunitàries i els serveis de proximitat.
24. **Garantir uns ingressos suficients per viure dignament**, fent compatibles les prestacions existents amb una renda mínima garantida que permeti superar la pobresa.
25. **Combatre les desigualtats i les violències patriarcals**, garantint la igualtat efectiva de drets i oportunitats i reconeixent socialment i econòmicament el treball de cures.
26. **Garantir els drets de les persones migrants**, impulsant la regularització de les persones extracomunitàries residents a les Illes i la seva plena inclusió social.

5. Reforçar la democràcia, la cultura i la cooperació

27. **Defensar els serveis públics i el control democràtic de l'economia**, limitant l'especulació financera, la mercantilització dels béns essencials i la influència dels grans poders econòmics sobre les institucions.
28. **Garantir una digitalització al servei de les persones**, evitant l'exclusió digital, preservant l'atenció presencial i protegint la privacitat i els drets ciutadans.
29. **Defensar, estimular i promoure la llengua catalana, les tradicions i la cultura balears** tant en el nostre territori com en tots els fòrums culturals, fomentant el respecte i l'intercanvi cultural a tots els nivells.
30. **Promoure una cultura de pau i cooperació internacional**, rebutjant les guerres, el militarisme i l'explotació dels pobles i defensant unes relacions internacionals basades en la justícia, els drets humans i el respecte als límits ecològics.

La urgència de la crisi ecològica i social ens obliga a totes i tots a actuar sense demora en el sentit exposat en aquest document. **La implicació de les institucions públiques i les organitzacions socials en aquesta transició econòmica i ecosocial és indispensable** i no hi ha marge per més retards.

Per altra banda, a més d'assumir aquestes responsabilitats, les institucions de les Illes Balears han d'impulsar també els canvis legislatius estatals, europeus i internacionals que siguin necessaris.

Només amb un projecte seriós i democràtic, i amb una actuació decidida, ben organitzada i comunicada podrem avançar cap a una societat més justa, solidària i respectuosa amb els límits ecològics del planeta, **que garanteixi una vida digna per a tothom i per a les generacions futures.**

Attac-Mallorca, octubre 2026

% attac
mallorca
justícia econòmica global

© Attac-Mallorca, 2026

Aquest document es distribueix sota la llicència Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons (CC BY-SA 4.0).

https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.ca